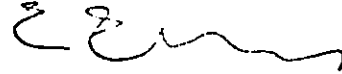

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye'de genç nüfusun azalması, nüfusun yaşlanması, ekonomik güvencesizlik, eğitimden istihdama geçişte yaşanan yapısal sorunlar, gençlerin adalet ve liyakat algısındaki zayıflama, dijital ve madde bağımlılığı başta olmak üzere gençliği etkileyen sosyal riskler, evlilik ve aile kurma imkânlarının daralması ile gençlerin ülkede gelecek inşa etme kapasitesinin bütüncül biçimde araştırılması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İktidârı'nın 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz. 20.05.2026

Mehmet Emin EKMEN

Mersin Milletvekili

Grup Başkanı

GEREKÇE

Türkiye, uzun yıllar boyunca genç nüfus avantajına sahip bir ülke olarak değerlendirilmiştir. Ancak mevcut demografik göstergeler, bu avantajın kalıcı olmadığını göstermektedir. Nüfus politikalarının çıkmaza girdiği, genç nüfusun azaldığı ve işgücü piyasasının hızla dönüştüğü bu dönemde gençlerin eğitim, istihdam, barınma, devletle kurduğu ünsiyet ve ülkede gelecek inşa etme kapasitesi bir bütün olarak değerlendirilmelidir.

2026 Türkiye'sinde, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı'nı idrak ettiğimiz bu haftada; ülkemizdeki gençlerin umudunun kalmadığı, aile kuramadıkları, kendi anne-babalarına yük oldukları, işe giremedikleri, girseler bile asgari ücretten yüksek ücret alamadıkları bir dönem yaşamaktayız. Ülkemizdeki kriz, kriz olma özelliğini yitirmiş ve artık kalıcı bir buhran halini almıştır. Sosyalleşmek artık lüks olmuş, beslenme ve barınma çok büyük sorun haline gelmiştir. Gençlerimiz bir şekilde ülkeden ayrılmak istemekte, bunun için farklı yollar denemektedirler. Hükûmetin "Aile Yılı" ilan ettiği bir dönemde, evlenemeyen, yuva kuramayan gençlerimiz nasıl aile olacaklar? Nüfusumuzun gerekli oranda artmamasının oluşturduğu stresi engelleyebilmek için gençlerimiz evlenerek çocuk sahibi olmalarını sadece güzel sözlerle söylemenin nasıl bir anlamı olabilir? İçinde bulunduğumuz ekonomik buhran ve depresyon ortamında gençlerimize güzel ve özlü sözler söylemek yerine; ekonominin düzeldiği ve adaletin sağlandığı ortam oluşturmak gerekmektedir.

Gençlerin karşı karşıya kaldığı temel sorunların başında, eğitimden istihdama geçişte yaşanan yapısal uyumsuzluk gelmektedir. Üniversite diplomasının güvenilir bir gelecek vadetmemesi, mesleki eğitimin nitelikli istihdama dönüşmemesi ve staj/çıraklık uygulamalarında genç emeğinin yeterince korunamaması, eğitim sistemi ile işgücü piyasası arasındaki bağın zayıflığını göstermektedir. Yüksek enflasyon, alım gücündeki gerileme ve artan barınma maliyetleri, gençlerin eğitim ve sosyal yaşam imkânlarını kısıtlamakta, bağımsız bir hayat kurma kapasitelerini daraltmaktadır. MAK Danışmanlık'ın Mayıs 2026 tarihli Türkiye Geneli Gençlik Araştırması'na göre gençlerin yüzde 46,7'sinin ülkenin öncelikli çözülmesi gereken sorunu olarak işsizlik ve istihdamı görmesi ve yüzde 74,7'sinin işe girmede liyakat yerine kayırmacılık ve torpilin etkili olduğunu düşünmesi, çalışma hayatındaki bu yapısal uyumsuzluğu ve güvensizliği net biçimde ortaya koymaktadır.

Bu ekonomik sıkışmışlığın en görünür sonuçlarından biri ne eğitimde ne istihdamda yer alan ve kamuoyunda "ev gençleri" olarak anılan gençlerin durumudur. İş bulma umidini kaybeden,

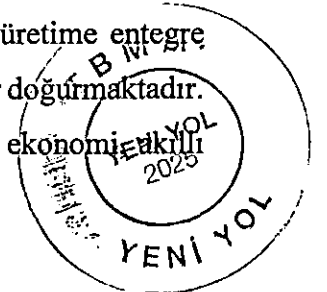

güvencesiz çalışma koşulları nedeniyle işgücü piyasasına sağlıklı biçimde katılamayan veya aldığı eğitimin karşılığında yeterli gelir elde edemeyen gençler, ekonomik bağımsızlıklarını kazanmakta güçlük çekmektedir. OECD ve Eurostat verilerine dayalı değerlendirmelerde Türkiye’de 18-24 yaş grubunda eğitim ve istihdam dışı kalma oranının yüksekliği dikkat çekmektedir. Bu tabloda gençlerin aileye bağımlılık süresi uzamakta, evlenme, aile kurma ve kendi düzenini oluşturma hedefleri ertelenmektedir. Dolayısıyla gençlerin içinde bulunduğu bu durum eğitim, istihdam, gelir, barınma, gelecek umudu ve kurumsal güvenle ilişkili bir nüfus politikası sorunu olarak ele alınmalıdır.

Gençlerin ülkede gelecek kurma iradesi yalnızca gelir düzeyiyle açıklanamaz düzeydedir. Liyakat mekanizmalarına ve hukuk devletine duyulan güven, bu iradenin temel unsurlarındandır. KONDA’nın 2022 tarihli araştırması, gençler arasında hak ihlaline uğradığını düşünenlerin kayda değer düzeyde olduğunu gösterirken; PanoramaTR’nin raporu, 18-34 yaş grubunda yargıya güvenmeyenlerin oranının 2025’te yüzde 71,5 iken 2026’da yüzde 76,5’e yükseldiğini ortaya koymaktadır. Hukuki süreçlerin öngörülebilirliği, gösteri hakkı, ifade özgürlüğü ve sosyal medya paylaşımları nedeniyle soruşturma endişesi, gençlerin kamusal katılımını ve ülkeye aidiyet duygusunu etkilemektedir. MAK Danışmanlık verileri de bu tabloyu desteklemektedir; gençlerin yüzde 43,8’i ülkede kendini özgürce ifade edebileceği şartların kesinlikle olmadığını, yüzde 53,2’si ise sosyal medyada düşüncelerini özgürce ifade edemediğini belirtmiştir. Bu aidiyet kaybının çok çarpıcı bir sonucu olarak, aynı araştırmada gençlerin yüzde 64’ü kalıcı bir vatandaşlık verilmesi halinde ülkeyi terk edeceğini, bunun temel nedeninin de yüzde 59 ile “daha iyi bir gelecek” arayışı olduğunu ifade etmiştir.

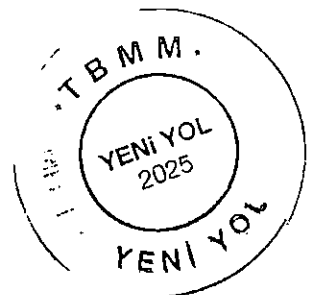
Sosyal ve psikolojik dayanıklılık da bu tablonun ayrılmaz bir parçasıdır. Dijital bağımlılık, sanal bahis, madde bağımlılığı ve gelecek kaygısı gibi riskler, yalnızca bireysel sağlık sorunu olarak değerlendirilemez. Bu riskler, gençlerin eğitim hayatını, çalışma yaşamına katılımını, aile kurma kararlarını ve toplumsal aidiyetini etkileyen yapısal sorunlardır. Nitekim MAK Danışmanlık araştırmasında gençlerin yüzde 40,3’ünün zaman zaman, yüzde 25,7’sinin ise sıklıkla hüznün, umutsuzluk ve çöküntü duygularına kapıldığını beyan etmesi meselenin ulaştığı ciddiyeti göstermektedir.

Gençlik meselesinin hayati fakat ihmal edilen bir diğer boyutu ise kırsal üretim, tarımda kuşak devri ve iklim krizidir. Yüksek girdi maliyetleri, tarımsal gelirlerin istikrarsızlığı ve sosyal güvence eksikliği, gençleri tarımdan uzaklaştırmaktadır. Gençlerin tarımsal üretime entegre edilememesi, kırsal kalkınma ve ulusal gıda güvenliği açısından stratejik riskler doğurmaktadır. Çevresel bozulma ve iklim kriziyle birlikte düşünüldüğünde, gençlerin yeşil ekonomiye katkıları

tarım, su yönetimi ve sürdürülebilir üretim alanlarında desteklenmesi uzun vadeli üretim güvenliği bakımından önem taşımaktadır. MAK Danışmanlık araştırmasında gençlerin dünyada çözülmesi gereken temel sorunların başına yüzde 25,8 oranıyla küresel ısınma ve çevre kirliliğini koyması da bu konudaki hassasiyeti doğrulamaktadır.

Sonuç olarak gençlerin hakkını, emeğini, onurunu ve gelecek umudunu korumak; Türkiye'nin üretim gücünü, gıda güvenliğini, sosyal güvenlik dengesini, aile yapısını ve devlet kapasitesini korumaktır. Bu nedenle gençliği etkileyen eğitim, istihdam, barınma, hukuk devleti, bağımlılık, aile kurma, kırsal üretim ve çevresel gelecek başlıklarının bütüncül biçimde incelenmesi ve yapısal çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla Meclis Araştırması açılması zorunlu hâle gelmiştir.

MİLLETVEKİLİ ADI SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
SADULLAH KISACIK	ADANA	
İDRİS ŞAHİN	ANKARA	
MESUT DOĞAN	ANKARA	
SADULLAH ERGİN	ANKARA	
ŞERAFETTİN KILIÇ	ANTALYA	
CEMALETTİN KANİ TORUN	BURSA	
MEHMET ATMACA	BURSA	
SEMA SİLKİN ÜN	DENİZLİ	
ERTUĞRUL KAYA	GAZİANTEP	
NECMETTİN ÇALIŞKAN	HATAY	
BÜLENT KAYA	İSTANBUL	
ELİF ESEN	İSTANBUL	
HASAN KARAL	İSTANBUL	
MEDENİ YILMAZ	İSTANBUL	
MUSTAFA KAYA	İSTANBUL	
BİROL AYDIN	İSTANBUL	
MUSTAFA BİLİCİ	İZMİR	
MEHMET EMİN EKMEN	MERSİN	
SELÇUK ÖZDAĞ	MUĞLA	
MEHMET KARAMAN	SAMSUN	

